Година II. Самоков, Април 1923 год. Брой 8.

ОРГАН НА УЧАЩИТЕ СЕ ПРИ АМЕРИКАНСКИТЕ ГИМНАЗИИ — САМОКОВ

Главен Редактор
Петко Пеев

РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ
Недялка Константинова, Надя Будурова, Радка Манафова, Асен Николов, Цвятко Попов, Вл. Кантарджиев

Администратор
Радослав Кютукчиев

Годишно течение, десет броя — Абонамент 25 лева — Излиза месечно.

Кр. М.

СКЛАДИРАНАТА МОЩ

Д-р Harry Emerson Fosdick, един от най прочутите съвременни проповедници в Америка, е почнал в едно списание серия статии върху „Изпитанията, чрез които можем да узнаем и преценим характера си." „Векът ни," казва същото лице в една от тези статии, „не може да се охарактеризира като „*спокоен*", балансиран и постоянен. До толкоз сме пропити от безпокойството на времето, щото фразите и думите ни наръзяват действие като предприемчив, напредничав, деятелен, буен." Но историята и живота в миналото и днес ни дават примери, че щом тази деятелност не е подкрепена от запасна, складирана физическа, умствена и морална енергия, катастрофата е неизбежна. Д-р Fosdick цитира за целта следния стих от Исайя 54:2) „Забийте върлини и удължете въжата."

Всеки знае, че докато не се забият здраво върлините на един шатър, въжетата не могат да се опнат; но колко от ученичките и учениците са схванали тази истина; колко са разбрали, че по-голямата част от моралната, умствената и физическата си сила, ние акумулираме до 20 год. си възраст? Някои учени дори твърдят, че ако човек иска да продължи телесното си и умствено развитие след 25 год. възраст, трябва да употреби, двойно и тройно повече усилия, отколкото е било нужно до тогава. Д-р Drake разправя как едно момиче трябвало да напусне университета поради нервно изтощение; и тя, като семейна лекарка, констатирва, че това се дължело на раздразнителния, напрегнат и неспокоен живот, който момичето имало до 20 год. си възраст.

Как ще очакваме младежта да устои пред изпитанията в живота, да създаде нещо стабилно, ако тя през гимназиялните си години не е складирала в себе си енергия и мощ, на която да се опре във време на опастност и нужда? Някои поети говорят за свобода, за богати и разнообразни преживявания, за творчество, но нито дума не казват тия певци за силата, необходима да се складира, за да не рухне живота; за нужния себеконтрол, за да има свобода; за запасната енергия, с която творчеството да се опре.

Къде тогава, и при кого да отидем, за да обогатим, засилим и подкрепим себе си? Кой ще ни помогне да наполаваме правилно тия си години.

Някой е казал, че най-добрия приятел на човека била книгата. Колко е неопределено понятието в този израз. Книги, книги; какви книги? Един велик мислител казва: „Дайте ми книги, които ще издигнат духа ми, над задушливата атмосфера на дребнавостите, лъжите, измамата, материализма, низкото и подлото." — Тези книги са едни

от най-верните приятели на човека. Никога не са нетърпеливи, а винаги готови да повторят мисълта си, или да почакат докато си свършиш работата. Истината в тях е ясна, престъплението и греха са описани в истинската си краска: те няма да заблудят и кажат като евуитите, че целта оправдава средствата: от нощта не може да се очаква виделина, чрез злото не се постига добро, в мътна вода не се напира дрехата чиста. Една книга, която ще ни покаже пътя към възвишеното, което след прочитането й кара човек да се доближи до чистата атмосфера на благородното, която подтвърждава вярата в тържеството на истината и възбужда обич към хората, — ето книгата, която ще ни помогне да складираме в себе си умствен и морален запас от енергия. Такава книга, Charles Kingsly е казал: „Ако има нещо повелико от книгата, това е човека."

И човек е който ще помогне и тези колебливи години на младежа.

Един стар пастир в Америка, като говорел на младите си пасоми в църквата; казал между другото: „Направете си приятели между хората, от чиято дружба живота ви ще стане по-богат, по чист и по идеялен." — До каква степен другарите им влияят, не можем напълно да разберем. Има моменти в живота на някои от нас, когато казваме, че ако не беше еди-кое-си лице, нямаше да направим това престъпление, или едобием тази сполука. Не минава ден, в който другим да не остават отпечатъка си върху ни и да не засилят или ослабят запасната ни енергия. До колко ще можем да удължим вълната на пътя си, т. е. доколко ще можем да се опрем и разчитаме на резервните си сили, зависи до голяма степен от материяла, който приятелите ни складират в нас.

Остават още два месеца до края на тази учебна година. Някои за винаги ще напуснат гимназиалните си занятия и ще настъпят в живота, който ще подложи и умственото и физическото и моралното естество на изпитание. Останалите през ваканцията, ще са подложени на същите изпити. Какви са запасните сили, и складираната мощ, на които ще се посегне тогава?

Но има още време. Четете, запознайте се и сприятелете се с най-великите книги в света; направете си приятели, чието влияние ще ни следва като светлина из живота. Опитайте за себе си и вижте, че наистина, най-великите книги, и че истинските приятели са тези, които ще ни накарат да складираме материал, чрез който ще станем жени и мъже на стабилността, на достойното, и благородното в живота.

Из трудовата. — Група ученици, роботящи на „Рида".

В. Р.

Младежки движения

Измежду младежките движения, които се появиха до Великата война, едно от най-интересните е младежкото движение в Германия, което въстава против старата, строга механична система на образование и обществен строй.

Германската образователна система, преди последната война, бе силно систематизирана, допущайки много малко свобода и инициатива и в последствие на това младите германци излазяха от тези училища толкоз еднакви и подобни един на други, както тухли от един и същ калъп. Но живота не може да се тури в калъп на сила и опита да се направи, това води по-рано или по-късно, към възстание или освобождение.

Младежкото движение във Германия се появи от само себе си, около 1900 г., между момчета и момичета, като реакция на притеснението на тяхния толкоз строг и научно организиран живот. Най-напред те нямаха никакъв водител или пък централна организация, а просто, почти всякъде из страната, се формируваха групи от младежи, наричайки се: „*Wandervögel.*" Те взеха за-свой лозунг: *Назад към простото*" и уреждаха дълги пътешествия из страната. Групи от тези „*Wandervögel*" могат да се видат и сега в Германия, във техните специални костюми, раници на гърбовете им и мандолини и китари, висящи на техните рамена. Те избягват главните пътища, хранят се на открито и спят под дърветата, във хамбари, колиби и други подобни. Те възобновиха средновековните народни песни и хора, със които съживяват дългите си пътешествия или вечери около лагерния огън. Никакъв надзор, даже от страна на учители и родители, още не е имало на „*Wandervögel.*"

Всяка група избира водача си измежду самите членове. Когато едно момче или момиче влазя във някоя група, записва името си във особна книга, обещавайки се да слуша водителя си, абсолютно във всичко, и в знак на това, просто хваща неговата ръка. За известно време, даже пътуванията на момчета и момичета се е практикувало, но понеже това довело до нежелателни резултати, то сега момчетата и момичетата отиват разделени.

Въпроса за алкохола и тютюна, за дълго е бил разискван със резултат, че голямото болшинство на „*Wandervögel*" сега са пълни въздържатели.

За жалост един от ранните водители Karl Fischer и някои от неговите сподвижници бяха безбожници и като така не дадоха на движението никакво морално или религиозно направление. Ала ограничението на „*Wandervögel*" само да пътешествуват, прекарват на лагер, да пеят и танцуват, безсъмнено е слабост на движението и във това отношение то изглежда по-долно от *Boy-Scouts* кото движение.

Движението сега почва по-добре да се организира и брои може би около 200,000 члена; за жалост обаче има вече няколко различни дружества, защото помежду им е имало разни несъгласия и отцепвания.

Въпреки всички свои недостатъци движението е донесло на Германските младежи освобождение от един доста строг живот, по-близко сношение със природата, наслада от живерадостния полски живот и духа на свободно, весело другарство и приятелство. И сегашното германско поколение, растящо под тези влияния сигурно ще направи Германия по свободна, по-щастлива и по-самопроизволна, отколкото бе преди войната.

Какво може и ние, като Български младежи научи от туй движение в Германия? Ние имаме вече туристически дружества, които до известна степен, играят същата рол. Спортните организации и въздържателни дружини, които съществуват между нас отговарят на други деятелности на „*Wandervögel.*" Единствения елемент на германското движение, който изглежда да липсва в гореспоменатите три организации е този на съзнателен, романтичен патриотизъм и стремеж да се изгради ново отечество върху развалините на старото. Тази любов към отечеството във „*Wandervögel,*" не се занимава ни най-малко със шовинизъм, милитаризъм и умраза към другите народи, а просто е едно горещо желание да се съгради по-добро и по-щастливо отечество и едно съзнателно посвещение на тази цел. Не ще ли бъде добре, ако гореспоменатите дружества включат във своите цели и тази романтична, но разумна любов към родната страна и да насърдчават своите членове да работят и пожертвуват, каквото могат за нея?

И. Бризгалин

За организациите в А. S. В.

Има един голям недостатък в А. S. В., а именно премногото организации. Някои твърдят, че голямия брой на дружествата, показва голяма интензивност в нашия училищен живот и възбужда съревнование. Първото е донякъде верно, но второто абсолютно трябва да отхвърлим, защото никакво съревнование не може да съществува между футболен играч, декламатор и шахматист.

Ползата, която учениците извличат от тези д-ва, безспорно е голяма, ала нека да видим и каква вреда допринасят тия многобройни дружества при сегашното им положение.

Някои от учащите се обичат литературна дейност и естествено, че те ще предпочетат литературното дружество; други се увличат в спорта и се отдават на него, като стават усърдни членове на дружество от този род. Но такива специални организации, не могат да развият младежа всестранно, а да бъде той деятелен член на много организации е почти невъзможно, защото много често интересите на някои дружества се сблъскват и члена е принуден да вземе страната на едно от тия дружества. По тоя начин, се образуват отделни групи враждебни една към друга, които в последствие почват да пречат и на правилния възход на същите дружества. Появява се несъгласие между личности и в края на краищата, не ще е чудно, ако цялото училище се раздели на няколко партии, които разбира се не ще могат да работят заедно. Пример на подобно разделение и последствията от него, ние вече видяхме. Напоени с духа на партизанщина ние често забравяме, че трябва да работим за престижа на цялото училище, а не на отделни личности. Наистина, колко лошо влияе подобно разделение! Ние виждаме, че България погива от партизанство и че на нея трябват хора, с ново, здраво възпитание, които да я предпазват от страшната напаст . . . Но какво правим ние? . . . Още от училището се приучваме на празнодумство, партийни интриги и хитрувания! Какво ще излезе от тавиза учащи се—бъдещи граждани?

Нека погледнем, има ли начин да отбегнем подобно нещо и да предотвратим потатъшни грешки. Не можем ли да премахнем тая злина, като слеем всичките дружества в едно мощно сплотено дружество, в което всичките му клонове ще работят хармонично и плодотворно? Имах случай да видя в други страни подобни дружества, които се разделят на отделни секции, хармонирящи една с друга и дающи голяма сила и разностранчивост на движението.

Поставени така дружествата, възниква новия и много деликатен въпрос: под кое знаме да се причислим? ! „*Спорт-клуб*," „*Шахматен кружок*"—самите им названия показват тяхната тясна и особена цел; „*Boy-Scouts*", „*Развитие*" също преследват тясна и едностранчива цел. Y. M. C. A. — ето дружеството, пред което трябва да се спрем и да видим какво представлява и каква цел преследва. Младежкото Християнско дружество (познато на повечето от вас), се стреми да развие *ума, душата и тялото* на всяки индивид и да го възпита в социално отношение. Не обхваща ли то целите на всички дружества и не ги ли поставя под много по-светли и по-красиви лозунги? Не дава ли то по-чисти и по-възвишени идеали? Защо тогава да имаме толкова много организации? Не е ли по-хубаво да се обединим под знамето на Y. M. C. A.? Ние ще образуваме едно дружество, което ще бъде гордост не само за А. S. В., но и за цяла България.

Уверен съм, че много от учениците в А. S. В. ще се възпротивят на тая реформа, защото има хора, които се плашат от всяка нова идея, даже ако тя и да принася добро. Щом чуят думата „реформа," те се разпалват. Има и други по-опасни, а това са хората, които гледат само личния си интерес. Тия хора най-много ще се възпротивят, но аз съм уверен, че ако размислят по-добре, всички ония които се страхуват от подобно обединение, ще съзнаят, че наистина нашето училище се нуждае от подобна организация, където ще се възпитат бъдещи български граждани, които ще бъдат полезни в всяко отношение на своята родина.

Обръщаме пак вниманието на тези г. г. абонати и абонатки, които още не са внесли абонамента си. Всички ученички и ученици при двете училища веч са платили абонамента си и като така за напред разчитаме само на внесените абонаменти от вж.

И. Пеев

Един отговор

Никой няма моралното право, да пречи по какъвто и да било начин на другите, които искат да кажат своето мнение по известен въпрос, стига те да са искрени и желаят общото добро. Изказаното мнение, ако действително е мнение и на други, безспорно скоро ще стане реализирана идея, но ако ли не, то не ще отиде по-далеч от устните на своя автор, или ако мрънне ще породи въпрос, който от своя страна ще предизвика отговор.

Изказаното мнение от И. Бризгалин в статията му „За организациите в А. S. В че „има един голям недостатък в А. S. В. а именно: премногото организации", поражда въпроса: дали действително има такъв недостатък и на що се дължи той? — въпрос, на който трябва да се отговори.

Недостатъците, върху които автора на статията гради своето мнение са: че при такова едно положение не може да има съревнование между членовете на отделните организации и че щом един и същи ученик е член на няколко организации, той не ще може да защищава тяхните интереси добре и че всичко това водело към раздори, неуспехи и партизанства.

По-надолу автора казва, че не можело да има съревнование между един член от „Спорт Клуб" и друг такъв от „Развитие" или между член от „Училищния оркестър" и такъв от „Въздържателната дружина", въобще съревнование между членовете на всички организации.

Да, това е така, но всички не сме еднакво способни, та да можем да вземем първата награда от състезанията във всяко едно дружество. Не искам да кажа, че това не е желателно, не, дори похвално е, ето защо един младеж може да бъде член на толкова организации, до колкото му позволяват силите и способностите. Един ученик може да бъде спортист и същевременно да обича литературата, както и въздържанието, или ако има влечение само към един клон, то той ще се впусне в състезание само с неговите членове, като същевременно се поражда в него съревнование да стъпи на равно с групата от добри музиканти, литератори, спортисти и пр. Това е съревнованието, което се създаде между членовете на организациите, вследствие на което се появи голямата интензивност, която самия автор признава.

За втория недостатък, че интересите на организаците се сплитат и с това се създават неприятности, които пречат на общия възвеж, на училището, съвсем не съм съгласен.

Действително, че може да се явят някакви неприятности, но те ще са далеч от всякаква демократичност и не ще могат да направят нищо друго освен да създадат работа на „Ученическия съвет," който от своя страна, трябва безпристрастно да разгледа въпроса, като мине на страната на онзи, които в същност са прави.

Но колкото се отнася за учене на партизанствуване, то мисля, че до такава степен няма и неможе да има, при това положение на организациите. Партизанства има само там където се борят за предимство две идеи, а тук в А. S. В. няма човек който да мисли, че спорта е по-добър от музиката, или литературата от въздържанието, та да образува партия, такава каквато е схванал Бризгалин. Заключението на въпросната статия е: че добре би било всички организации да се слеят в едно под знамето на Младежкото християнско дружество, в което имало условия да се развие правилно и добре всяки индивид.

Питам автора на статията, как мисли той, ще се нареди администрацията при едно такова ново-създадено положение, ще могат ли всички отдели без настоятелства, които пряко заинтересувани да дават импулс и ред на работата, и ако има, не ще ли да са подобни на настоящите? — Е добре, защо тогава да се създава подобно положение или целта е да се отиде под знамето на Y. M. C. A., което имало в програмата си програмите на всички други дружества, или що?

Аз не виждам нищо преимущественно в този план. Ако Y. M. C. A. се намираше при други условия, то безспорно щеше да си създаде такива клонове, които ще имат свои преки управителни тела, тъй както имат сега, само с тая разлика, че ония ще имат главна инстанция Y. M. C. A., а не както днес „Ученическия съвет".

Рейу.

„Иван Шишман“

„Точно в 8 часа всички да са готови, тогаз ще тръгнем. Утре сьбота, последния ден от ваканцията, ще отидем на хаджилък — на Шишманов гроб.“

— Хайде, на Шишманов гроб, на Шишманов гроб — се разнесоха гласовете на групата момчета.

В осем часа и две минути компанията потегли. Бехме около тридесет души с бай Тодора. Времето бе хладно — удобно за ходене. Гъсти мъгли се спущаха от небето до земята и затуляха околната природа от погледа на дружината. Струваше ни се, като че ли сме в пещера от мъгли, дъното на която не виждахме, зад стените на която не знаехме какво се намира.

Но ето че слънцето се качи по-горе в хоризонта. Мъглите над нас се разпръснаха и пред очите ни се яви един от снежните върхове на величествената Рила — малък прозорец в стената на облачната пещера. Не се мина много и друг връх се показа и скоро мъглите взеха да бягат по склоновете на планината; пред нас застана Рила спокойна, непоколебима, чиста и възвишена — емблема на красота и живот; и онази сутрин на път за „Шишманов гроб“ ние гледахме и благоговеехме пред Божието изкуство.

Първата група от компанията ускори хода си. Сгорещихме се! Едно по едно палтата се свлякоха от гърба. Но що е това? Да! Това беше верно. Две лица, които придружаваха ученичките се бяха облекли за по-удобно ходене в дрехи, каквито дамите на запад и в Америка обличат за екскурзии; извънредно практични са и се надяваме, че този вид костюми ще бъде възприет и от дамите и в България. Срещахме селяни, които бързаха за града. Някои от тях заминаваха, като че ли не забелязваха особените облекла; други се спираха да гледат; а трети се мръщеха и най-сърдито изглеждаха виновниците. След един час умерен ход, стигнахме до полите на „Иван Шишман.“

„Че къде са останалите ученички, — запита една измежду нас.

— Срещнали волска кола и се качили на нея, наверно скоро ще ни стигнат,“ последна отговор.

Потеглихме към върха. „Гладни сме,“ разнесе се вик.— Ех, чакайте да идем до извора, там ще обедваме.“ „Извор ли, какъв извор“ — „Е не знаеш ли, когато убили Иван Шишмана, главата му паднала и на седем места ударила земята при полите на хълма — кръв шурнала от нея и седем извора потекли. Казват, че главата се търкулила при тоя извор, където сега отиваме — там под голямата върба.“

— Ами защо тогава гроба му е на върха!?

— Защото, не знаеш ли физика, тялото по инерция се покачило по стръмнините и паднало горе в рова.

Ето и извора. Образуваха се живописни групи от момчетата и всички ядохме с охота.

— Хайде на върха, на върха! Провикнаха се усърдни туристки.

— Ето това — извика някой — ето гроба на Иван Шишман.

Мълчание бе изкачването, но струваше си. Как да се опише това, което виждахме — това, което могъществената планина говореше. Някои, унесени от омайната атмосфера, запяха народни песни. Слънцето беше силно и тъй усърдно се стараеше да допринесе за щастието ни, щото — някои заспаха, а други — станаха по-игриви.

— Аз съм по-силна — извика една на другарката си — бих могла да те натупам.“

— А, кой знае! Да се опитаме.

— Добре. Ожесточена борба се почна; но уви! железните мускули победиха и жертвата като пъргава топка подскочи три пъти върху . . .

„А това що значи! Човек не може да си почине Що хвърляте върху мене!“ промърмори една спеща ученичка.

— Слънцето е чудесно; ще ви фотографирам, извика учителката, само вземете естествени пози.“ И вместо общ смех снимката беше направена.

— Хайде на долу, ще слезем от другата страна на хълма, раздаде се заповед. Обедвахме втори път при друг извор и по каменисти пътеки, слезохме от прочутия „Иван Шишман.“ При полите направихме трета спирка и още една снимка.

Да имаше още един ден от ваканцията, щяхме пак да дойдем; пръ пръв случай ще те посетим, Шишмане, а сега довиждане. Трябва да се върнем и посрещнем ученичките — великденската ваканция се свърши и последните два месеца от тази учебна година са пред нас.

Хризем.

Великденски спомени

Танца на нарцисите.

Беше привечер. Слънцето залезваше и със свойте бледи лъчи целуваше малките цветя. Тих ветрец милваше лицето ми, а листата шепнеха свойте непрестанни тайни. Те шепнеха, разправяха си: как есента ще дойде, как зимата ще мине, и как... Ах, как чудна, сладостна пролет пак ще дойде и жадно ще зацелува младите клонки и те ще се покрият със сочни листа. . .

Чуваше се нежния ромон на близкия ручей. Отидох при него. . . Изведнъж погледа ми бе привлечен от група сребристи нарциси. О, те бяха много, толкова много, колкото малките златисти звездички в тъмно-виолетовия небесен ефир. Те бяха до самия бряг на нежното поточе и аз видях да трепкат и главите си да движат в плавен танц, галени от вечерния зефир. Над тях листата, сякаш, пак играеха, а пъстроцветни малки пеперудки се гонеха във вихрен танц. Те засвикаляха бялите нарцисови венчета, допираха се до тях със свойте прозрачни крилца и пак отлетяваха в безспирна гонидба. . .

А сребристите нарциси продължаваха да движат главици си в плавен танц. . .

И кристалните ледрави талази на малкото поточе танцуваха до тях, но танца безумен на белите нарциси беше по-омаен от тоя на вълните и веселите пеперудки. . .

Унесена в тиха забрава, аз гледах танца на цветята и не знаех какво ще значи той в дни на самота. И повякога, когато душата се почувствуваше оскърбена, тогава цветистия танец въскръсваше пред мен и веселие изпълваше душата ми.

. . . . . .

* * *

Велики петък с. Бледото пролетно слънце милва малките пъпки на дръветата. Нейде далеч се чува тихата песен на славея. Тук-там из улиците вървят стари жени и носят цветя на разпнатия Спасител. А камбаните още от тъмни зори бият все така бавно и тъжно. . .

В стаята няма никого. Владее бездушна самота . . . Изведнъж проблесва спомена печален за никакъв не сбъдван ден. Изваждам малката кутия с цветя — последен спомен от теб. Мълчаливо и тъжно гледам този скъп за мен подарък и не смея да го отворя. Страх ме е, че ти с твоята усмивка на „утрен лъч“ ще пронижеш като с кинжал сърцето ми. Полека отварям кутията и нежен виолетов аромат ме лъхна, сякаш лек ветрец помилва лицето ми.

„О, мои малки другари, аз никога няма да се разделя с вас.“

Цветята са мъртви, увехнали. Но те ми напомнят за едно скъпо приятелство, мило детинство. . .

Не беше ли това само преди една година, един късен вечерен час, когато се чуваше тихия шепот на дебелите дъбови листа? Не беше ли тази последна вечер, когато ти дойде румена, сияеща от радост и ми подаде тези малки виолетки? Аз целувах скъпия подарък и ние двама се унасяхме в детски захлас. . . Ти шепнеше тогава за миналите свидни дни, за нашето не земно щастие.

И сега тези малки бледи виолетки ще ми напомнят за теб. . .

Солунски.

Пролетна усмивка

На тъмната легенда, на зимата ледна,
тъмний край,
земята не ще и да знай . . . .

Чудна усмивка цъвна по нея . . . — пролетна,
чудна усмивка! . . . .

*

В призорен блян . . . . , кръв пурпурни
златни вълни пстукан,
от мека слънчева тъкан,
прелитат, плуват певците въздушни,
и разказват старинни сказания и пеят легенди волни, за крайморски, дивни,
далечни страни! . . . .

*

И усмихнати Пан и дървений стан
е увенчан
В бял цветен лик, многолик, с лист зелен
украсен . . . . . .
Природата цяла ликува в пир блажен от
сияйни, пролетни химни упоен! . . . . . .

* *

Душата страдна, притихнала в захлас
с'вишата харомония,
потушила болезнения стон на зимната агония,
тлее в светъл пролетен блян . . . ,
за щастлив незнаен край
дето арфа не ридай! . . . .

II.

1

През целата красива нощ бе вяло и въздухът, пропит от свежите благоухания на морските треви и дивния дъх на теменуги повеваше с някаква страстна ведрост.

Беше тъмно.

В бедната рибарска колиба, тайнствената светлина на свещта се гонеше с теменужния здрач. Стъклата беха украсени с бледи и красиви линии. Некак странно, защото минаваше полунощ.

Рибка предпазливо отвори вратата — за момент ветрец нахлу,— после плахо я затвори и се вслуша. В стаята бе тихо, съвсем тихо. Върху легло, което потъваше в прозрачните сънища на светлината, лежеше покрит човек. Само лицето му бе открито. Неговото смъртно бледо лице. В тайнствения мрак звучеше само неравното дишане на болника.

Тя безшумно приближи кревата, улови със своите бледи с особена красота ръце, неговата пламнала в трескав огън ръка и с безкрайна нежност и състрадание се надвеси над него.

Той бе отпуснал в дълбок сън ресници и неспокойно дишаше. Пулсът му биеше трескаво. От време на време потреперваше в болезнени тръпки, сякаш изживяваше страшния сън на смъртта.

Рибка пустна неговата гореща и бледа ръка и кротко изтри челото му. Може би, вследствие притискането на ръката му, може би почувствувал нежното докосване на косите ѝ, които се разсипваха над лицето му, той отвори като през сън своите големи пламнали очи и очудено се вгледа в нея.

Рибка се отдръпна назад, защото в очите на болника дращеше болката на някакъв спомен. И през лунния блясък на косите си, тя в страх виде как в очите му се разширяваше чувството на крайно напрежение, сякаш виждаше виденното на някакъв страшен сън.

—Малино . . . !

Рибка изплашено гледаше тези големи пламнали, очи но после се наведе, като в кротка ласка прекара красивата си ръка по пламналото му чело, сякаш искаше да му каже съвсем тихо.

„Тук съм . . .“

Той се отпустна в тиха радост, пол трепета на някакъв чуден спомен, и пак започна неравно да диша...

2

Често тя оставаше до късно при него, сменяваше мократа кърпа върху челото му и нежно милна не неговата прозрачно бледа ръка. Вследствие на дългите безсънни нощи, чертите на лицето ѝ станаха по-бледи, а очите ѝ добиха странен блясък.

— Рибке, иди си легни!

— Не, той бе болен. Тя обичаше повече да стои при него и нежно да му разказва за морето; за оная страшна нощ . . .

. . . Морето било силно осветено от неката лунна светлина и когато върху огнената пяна отново се появил той, лицето му било съвсем бледо. В ужаса на страшната нощ с нечовешки усилия тя плувала към него, за да слее миг на свойта смърт със смъртта на незнайника. Било към полунощ. И тогава, в оня страшен миг, когато той вплел своите бледи пръсти в разкошните коси на девойката, над тех изплющело корабно въже, натопено в смола . . .

Шепотът на думите ѝ се пресе с мъчителното дишане на болния. Тя спре. Погледът ѝ остана върху лицето му. Той спеше. Изведнъж, сякаш под волята на някаква странна ревност, всичките ѝ мисли се събраха в един фокус:

—Малина.

Коя бе тя?

3 Нека Щастие . . .

Той живееше в некаква далечна страна. Името му не бе известно. После той издаде една голема книга — цел свет от вълшебни сънища — после много книги и името му стана известно. Всички заговориха за най-нежния поет и неговите огромни познания. Но в една теменужна вечер той напусна родината си и замина, и никой незнаеше накъде и защо?

Той се намери в некакъв огромен град, всред непознатия смех на тълпите, и ослепителната белота на нощите и безумния шемет на живота, навираха в душата му болезнените сънища на щастието и любовта.

Една вечер в театъра. Завесата се вдигна. В актрисите той търсеше тънките линии на прелестта, упоителната и мека любов в гласа им, а най-вече и с некакво странно чувство той потъваше в дълбоката и нежна вечност на очите им, пълни с възпоменания.

Направи му страшно впечатление една извънредно красива актриса. Тя играеше свободно, всичките ѝ движения беха изпълнени с грация но единичкото нещо което най-много и с поразителна дълбочина на чувството се запечати в душата му беха необикновенно чудните ѝ очи. Но какво, когато това чувство стигна до болка при срещането на погледите си, когато в нейните непознати но изразителни очи той виде възпоменания, пропити от благоуханието на любовта. Страстно и с извънредна съсредоточеност той се вдълбочаваше в болезнената красота на очите ѝ и той достигна до ужас, когато в чувствата и тъгата на актрисата той позна жената, която е любил цел живот, защото от дълбочината на гласа ѝ лъхаше нещо неземно и близко.

Същата вечер те се запознаха. Говориха дълго; за театъра, за музиката за всичко — освен за миналото си. Говориха още страстното опиянение на любовта, като хора които цел живот са се търсили и в тази очеломителна вечер се сбраха. Гласът ѝ бе нежен, още страстен шепот.

Пак в театъра. После много пъти. Трябва ли да кажа, че и тя се привърза към него, опита от славата на името му, пленена от дивната любов на душата му? О, не! защото техната любов бе чудна, и благоуханията на любовта в очите им, и меланхоличния шепот на вечността, тих като въздишките на ангелите, запалваха душите им с божествения мир на Ерос; и дните минаваха като нежни сънища.

Но близките му, които познаваха пламенния и извънредно лек характер на актрисата, му говореха за нейното печално минало. Наистина тя го обичаше, но ще минат дни, казваха те, и тя ще те напусне. Ти не познаваш Малина.

Но безкрайната нежност на гласа ѝ когато разказваше за любовта си, светла като очите на ангелите, говореха за пламенната ѝ преданност, и че тя никога, о, никога не би го напуснала.

През всичкото време той пишеше. Непрестанно пишеше някаква дълга история. . .

През една късна есенна вечер, когато листата умираха, той замина за родината си. Само за малко. Трябваше да издаде нови книги.

През прощалната вечер, всичко бе тихо. Само листата плачеха. Тя го гледаше с всичката дълбочина на погледа си, тъжна и нежна, и може би, за пръв път в техната чудна любов, когато листата навяваха скъпите мисли за вечността, тя се замисляше за своето тъжно щастие. . . .

Той се завърна. Посрещнаха го с тиха радост, като сън когото дълго очакваха. Но той идеше да изплаче своите песни на радостта си и пак да замине за оная далечна страна, дето всичко навяваше скъпи спомени. Той идеше да разкаже на своите бедни братя, ефирните песни на една любов — там нейде далече, дето листата умираха с тиха печал . . .

Той издаде новите си книги. Изведнъж. Сподели звучната радост на щастието си еже всички, той — най-нежния поет на любовта и тихата скърб. И хората го разбираха. Огромна бе славата която го окръжаваше, но той, опит от скъпите спомени на нещо неодавнашно, мислеше само за нея — за Малина.

Той пак замина. За втори път.

През една чудна вечер, когато денят умираше той пристигна в огромния град. Всичко бе както преди; и ослепителната белота на нощите, и бесния шемет на времето. Всичко. Но какво го интересуваха те? Мисли за миналото, с поразителна ясност го изпълваха и когато минаваше по осветените булеварди всичко му спомняше за нея.

Ето го пак пред къщата ѝ. Същата богата и красива къща, същите стари колони, обвити с дъгоцветни растения. Както преди. Но защо всичко бе така тихо? Дивните растения се тъмнееха тъжно приведени, и от тайствения здрач, изпълнен с благоухания, лъхаше спомени. Над всичко витаеше споменът на любовта. Само любовта и тъга.

Той мина край мрачните цветя, после край мраморните стълпове и с невероятна възбуденост, се хвърли навътре. В очите му се шируше ужасът на предчувствието. Може би, тя се бе преместила в друга къща и го очакваше в свойта тъжна любов. Може би.

Но защо всичко лъхаше на нещо старо; щастие което времето бе отминало и което умираше в очите на тъжните теменуги?

Той раздръпна звънителната врежа. Натискаше безкрайно. По-силно и по-силно.

На вратата излезе портиерът.

Той питаше за Малина. С пресипнал от ужас глас той питаше за красивата актриса, с чудните очи, която живееше някога тук. . .

— Малина? Нима не знаеш че преди наколко седмици тя избегна с някакъв морски офицер?

— Малина!

— Да. . . . Малина!

С чувство на жестока болка той се хвърли назад. Той тичаше. Дълбоките сенки на колоните и мрачната скърб на дъгоцветните растения — всичко което навеваше за нея — той минаваше със смъртна бързина.

Малина?! и през линиите на ужаса, който се разширяваше в очите му, се приближаше образа на актрисата. Нейните тънки и бледи черти, безкрайната нежност на гласа ѝ, и най после дълбоката и тъжна любов в очите ѝ, пропити от болезнените сънища на вечността. И тази жена, която го обичаше както никоя друга, тази жена, за която той написа най-звучните песни, и на която в тази печална вечер идеше да донесе щастието на славата — тази жена избегала с някакъв морски офицер. . .

Малина! . . Малина! . .

Над града умираше шумът на нещо огромно и страшно. Театрите блестеха все така, по булеварди те бесно минаваше живостът, а по очите му, върху които гореше горестното напрежение на две женски очи, дращеше страданието на спомена.

И в тази горестна вечер, той напусна този град, дето заедно с умирането на деня, умираше и любовта му, и радостта, и всичко. . .

(Следва)

Един осмокласник

Научната екскурзия

Екскурзията, която направихме, желаещите ученички и ученици от VIII кл. в София за една седмица, с цел да разгледаме до колкото можем онзи неща, които учителите с голям труд са се мъчили да ни обрисуват, а ний твърде мъчително сме се напрегнали да си представим това, което не сме го видели, трая от 29 Март до 3 Април.

Направо ще се мъчи ученика да си представи какво именно устройство, положение, и вид имат онзи *електродинами*, които със своята произведена енергия, правят непрогледната, спуснала се над град, или другаде, нощ, на ден. Енергия, която впрегната във всевъзможни железни маси, които от мъртви трупове превръща на възхитително работоспособни машини. Едва ученика в класната стая ще може да си представи онзи сложен апарат на безжичния телеграф, ако не посети станцията му. Той не може да повярва за Рентгеновите лъчи, които са чудо на днешния век, ако сам не види резултатите от тях.

Направо ще бъде старанието на ученика да си представи флората или фауната на период от преди хиляди години, само от показаните му два три минерала, части от организми и една две картини. Учейки зоологията, ученика едва може да си представи царската птица, или грамадните животни от ледения период. Учейки анатомията, собствените си органи, той трябва да посети място, където се намират в естествения си вид и чак тогава ще добие пълна представа за големината, формата и разположението им.

Именно за това беше и нашата екскурзия, да попълни знанията ни с повече нагледност и представа. За тази цел заедно с учителите: Г-ца Данаилова (учителка по История), Г-н Кулев (учител по Химия и Есествените науки) и Г-н Георгиев (учител по Математика), които с своето познанство и влияние пред управителите на научните заведения, на всякъде бехме посрещнати любезно и дори на някои места, като например: Университета, Радиотелеграфната станция и захарната фабрика, ни отпуснаха хора специалисти, които любезно и подробно ни правиха опити и обясняваха всичко.

Нилаи сам ученика ще се ползува с привилегията, на всякъде да му отворят и в неприсъствени дни и при това тъй любезно, професора да прави опити, по химия, физика и пр.

Надяваме се че дирекцията ще има предвид и следващите след нас абитуренти да изпрати на подобна екскурзия.

Ученици, членове на „Спорт-Клуб" работещи в футболното му игрище. В средата, прав, г. Георгиев.

За трудовата

Използувайки хубавото време, което напоследък имахме във Самоков, учащите се при Амер. гимназии имахме *„трудова"* от 16 до 21 того включително, като един ден бе използуван за почивка.

Напоследък интересно е да се знае, как е било използувано това време и въобще какво е било извършено от страна на ученичките и учениците през тая „трудова" седмица.

Както обикновено и тая „трудова" бяде посрещната със ентусиазъм от всички ни. Разбира се ентусиазма, с който бе посрещната първата „трудова" преди 3 години, сега липсваше и тогавашното силно, даже разпалено желание за работа сега бе далеч отлетяло. Ала все пак работата, която бе извършена през тези няколко дни ясно говори, че ученичките и учениците са работили и то не малко.

За добрия успех на работата се грижеше комисия от учителки и учители при двете училища, които ръководеха почти всичко свързано със „трудовата". Както ученичките тъй и учениците работеха под ръководителството на учителки и учители.

* * *

Из трудовата — момичетата от „Веселата къща"

Ученичките от комуната за известно време работиха във градските гробища, където пренасяха камъни, нужни за известни цели. После те разработиха двора, (разкопан преди тях от ученици от VII и VIII класове), напращ се пред помещението им и разработеното място бе превърнато на малки лехи, отпосле посети, пак от тях, със разни цветя и зеленчуци.

Ученичките пък от голямия пансион, (IV, V и VI класове) измазаха стените почти във всички стаи и салони на тихните помещения и почистиха както тях, а тъй също и предния и задния дворове. Други от същите три класа се погрижиха за измиването и почистването на двете църковни здания и никои класни стаи в мъжкото училище.

Момичетата от прогимназията живущи във *„Веселата къща"* — тяхното отделно помещение — през цялата седмица работиха из тяхния двор и градина, където, с помощта на няколко ученика от VIII кл., покрай другото извършено, направиха и няколко хубави градинки за цветя. Също и те, както другите ученички, почистиха спалните и трепезарията си.

Учениците работиха предимно извън училището. Разни групи ученици през цялата седмица ходиха на „Рида" напращ се покрай града, където копаха дупки за садене на борчета (саденето по всяка вероятност ще се извърши от ученици при Държ. гимназия през тяхната „трудова"). И двора на мъжкото училище, както тоя на девическото, бе изчистен от ученици.

Група ученички и ученици, ръководени от г. Зографов, успяха да прочистят книгите във училищната библиотека при двете училища и да приготвят нови списъци на книгите.

Ала през тази *„трудова"* най-много бе извършено на футболното игрище на „Спорт - Клуб". Желаещи членове на клуба, под водителството на г. Георгиев, попълниха няколко големи дупки, напращи се покрай едната страна на игрището, а после, повече това място е доста ниско, със колички пренасяха пръст за попълването му. За жалост попълването, по липсване на достатъчно колички, не бе извършено напълно и това бе оставено за идущата есенна „трудова". Със извършеното, игрището, което не е много дълго, ще се доста удължи и за в бъдаще, когато и останалата работа бъде извършена, „Спорт-Клуб" ще има едно доста голямо и равно игрище.

Най-после всред смях, шум и работа *„Трудовата"* бе привършена и от 23 того, почнаха редовните занятия при нашите училища.

ХРОНИКА

— **Великденската ваканция** в нашите училища мина, почти както всяка друга в миналото. Бяха останали в училищата около 40 ученички и около 60 ученика. Монотонността, която цареше поради малкия брой останали, понякъде бе нарушена от хорото, което ученичките и учениците имаха през един от последните дни на ваканцията. Група ученички ходиха на „Шишманов гроб", намиращ се недалеч от града.

— **Г-н Димитър Неделков,** бивш учител при А. С. В., който следваше по Богословие в Единбургския университет, Шотландия, неотдавна се завърна в България. На 27 того г. Неделков дойде и в Самоков, гдето ще бъде за няколко дни.

— **Уреден е вечер въпроса**, от страна на Учителския Съвет и Дирекцията при А. С. В, относно една екскурзия, в която да участвуват всички желаещи ученици. Планира се екскурзиянтите да посетят „Розовата долина", да минат в Северна България със маршрут Русе – Варна—София—Самоков, като бъдат посещавани и някои други градове, доколко това е възможно и разгледани разните забележителности из тях. Екскурзията ще почне от 26 май и ще трае до 7 юни. Изглежда, че доста ученици ще посетят тая екзурзия, тъй като ползата, която всеки един ще извлече от нея, ще бъде безспорно голяма.

— **За повдигане на** спортния дух и усилване интереса към спорта, както между учащите се в града, тия при нашите училища, а тъй също и на гражданите, *„Спорт Клуб"* при А. С. В., урежда на 25 май спортно състезание между членовете си, като на отличилите се ще бъдат раздадени разни награди, специално изработени за случая. Ще бъдат застъпени няколко отдела: високо скачане, дълго бягане и пр.

Очаква се тези състезания да бъдат не малко интересни, понеже такива а особено от тоя род, не е имало до сега тук в Самоков, а още повече има вече доста желаещи да участвуват в тях.

— **Както миналата** година, тъй и сега Д-во *„Развитие"* ще има състезание между членовете си. И тук ще бъдат застъпени няколко отдела, като декламации, съчинения, музика и пр., като за всеки отдел има подходящи награди.

Понеже тая година е и 25 годишнината от основаването на Д-во, *„Развитие"*, то очаква се, щото тазгодишното състезание да бъде по-особено, отколкото са били тия, които Д-вото е имало в миналото. Състезанието ще се състои на 17 май, Възнесение Господне.

— **През настоящия** пролетен сезон, във града се основаха две спортни дружества: „Диана" от ученици при Държ. гимназия и „Сила" пак от ученици, ала предимно от долните класове и живущи в долната част на града. За сега и двете дружества уреждат само футболни игри, но за в бъдаще, когато се засилят, особено материално, надяваме се че и други някои спортни клонове ще бъдат застъпени. Пожеланме успех на младите спортисти.

— **Приятно ни е** да съобщим, че нашия съветник г. Роланд, учител по английски в А. С. В. е приел поканата от страна на Амер. Борд, който изпраща миснонерите, свързани с нашите училища, да остане още за една година в България, и да бъде учител в А. С. В.

— **Г-н Н. Алексиев**, главен секретар на Младежките Християнски Дружества в България, на 21 того по покана на Мл. Хр. Д-на при нашите училища, държа две сказки пред ученичките и учениците. На другия ден, Неделя, той държа още една сказка, които бе твърде добре посетена. В тая си сказка г. Алексиев, след като обрисува днешното положение, посочи „Нов път", по който обществото би трябвало да тръгне, за да може да се издигне на достатъчна моралка и духовна висота.

— **Miss Sprague**, учителка в Америка, обикаляйки от 8 месеца разни страни с цел да посети разните американски училища, намиращи се пръснати почти навсякъде, мина и през България. По покана на тукашните миснонери, тя се отби и в Самоков и на 22 т. м., вечерта, в Евангелската черква изложи накратко впечатленията си от разни държави, през които тя е минала. Слушателството можа да чуе нещо хубаво и интересно за далечните обитатели на грамадния континент Азия и по тоя начин да има по-точна и ясна представа за днешното им положение.

Не отдавна пък **Miss Button** секретарка на Младежките Християнски дружества в Румъния, посети Самоков и държа една сказка в общата стая на Дев. училище. Макар и с малко време да разполагаше, тя успе да ни запознае с живота на румънските младежи.

— **На 30 м. м.** в „общата стая" на Дев. училище, Музикалния клас на г-жа Дичевска има още едно публично упражнение, на което свириха всички момичета, които образуват тоя клас. Бяха поканени и учениците от VI и VII класове.

КНИЖНИНА

Получиха се в редакцията:

Сп. **„Хиперион"** под редакцията на Иван Радославов и Теодор Траянов.

Книга девета и десета съдържа:

Димитър Караджов. *Теодор Траянов*, Химна Астарта. *Людмил Стоянов*. Седмия ден. *Вл. Поляков* Смъртта в китайския квартал. *Ем. п. Димитров* Вглъбени. *Д. Караджов* Светица, драматическа приказка. От немски Ив. Грозев. *Валерий Брюсов* Агнатие, финикийски разказ. *Т. Траянов* Изгасналото огледало. *Д. Пантелеев* Утро. *К. Йорданов* Синя мрежа. *Оскар Уайлд* Критикът като художник и пр.

Адреса на редакцията и администрацията: ул. Витошка 31.

Samokov News — бр. 3. В този брой най-обширно е описана трудовата повинност, с няколко снимки направени през миналите трудови при нашите училища.

Стопански Преглед и Домакинство — бр. 3, месечно илюстровано списание за стопанство, търговия, обществен живот и книжнина. Урежда А. С. Пенчев — Търново.

Печатница при Американските Гимназии — САМОКОВ.